

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 86 (6245)

03.10.1991.

Mazumtirdzniecības cena 20 kapeikas

ZIŅAS

No Vjetnamas atgriezies Līvānu stikla fabrikas direktors Jevgenijs Skreivers. Danangas pilsētā viņš parakstīja protokolu par vietējā Politiskā institūta un Līvānu stikla fabrikas kopuzņēmuma „Dalastikls” atvēršanu. „Dalastikls” produkciju sāks izlaist jau šomēnes. Saražoto šķirnes trauku lielāko daļu par valūtu realizēs Kambodžā, Laosā, Taizemē un citās Āzijas valstīs. Peļņu kopuzņēmuma īpašnieki dalīs uz pusēm.

Par „Dalastikla” direktoru strādā bijušais Līvānu stikla fabrikas tehnologs Jānis Preibergs.

Līvānu pilsētas valdes sēdē nolemts pašvaldības īpašumā pārņemt 40 valsts objektus, to vidū — abas vidusskolas, mūzikas un mākslas skolas, kultūras namu, kā arī kādreiz nacionalizētos īpašumus, kuriem tagad nav saimnieka, piemēram — bijušo spirta fabriku.

— Pašvaldības īpašumā pārņemto objektu darbību sarežģī tas, ka jaunais finansu gads republikā sāksies tikai ar 1992.gada 1.jūliju, bet nauda to dienestu izveidošanai vajadzīga daudz agrāk. — „Novadnieka” korespondentam teica Līvānu pilsētas valdes priekšsēdētājs Arnolds Jelisejevs.

Līvānu aptieka saņēmusi kārtējo pagarinājumu — atļauju līdz 1.decembrim gatavot sterilos šķīdumus slimnīcām. Šāds darba veids te faktiski ilgst jau gadus četrus. Sanitārais dienests sakarā ar nepiemērotiem darba apstākļiem aizliedz gatavot injekciju šķīdumus, bet bezizejas dēļ, kā arī pārrunu „augstākajā līmenī” rezultātā aizvien spiets noteikt jaunu termiņu, līdz kuram stāvoklim būtu jāmainās. Iepriekšējais bija noteikts līdz 19.septembrim.

Nekādām normām neatbilst iespējas trauku sterilai mazgāšanai, uz sterilizācijas boksu jāstaiģā pāri pagalmam. Aptiekas otrajā stāvā ir dzīvoklis, un sanitārais dienests pamatoti uzskata, ka nav savienojami pārtikas, sadzīves atkritumu un aptiekas līdzspastāvēšana. Tieši šī dzīvokļa dēļ arī sarežģījumi. Ja tā iemītnieki tiktu pārvietoti uz citu vietu, kā to sen sola, bet nepilda pilsētas tēvi, tad šīs telpas varētu iekārtot normālam aptiekas darbam.

Līvānu milicijas iecirkņim ir tikai divi pāri roku dzelžu un pavisam nolietotie transporta līdzekļi. Kā topošajai policijai cīnīties pret noziegumiem, kuru skaits Līvānos ir puse no rajonā izdarītajiem? Jautājums, uz kuru joprojām nav atbildes.

Ar oktobri jaunu darba sezonu uzsākuši klubi un kultūras nami. Ja mākslinieciskā pašdarbība vēl mēģinās pastāvēt jaunajos saimnieciskajos apstākļos ar krietni sarukušo pulciņu skaitu, tad redzama vieta atvēlēta dažādiem maksas kursiem. Piemēram, Līvānos var darboties klūdžiņu pinēju, šūšanas un piegriešanas, latviešu un angļu valodas kursos, bet Preiļos kultūras nams aicina uz šūšanas, aušanas un angļu valodas apgušanu.

Trešo gadu Vārkavas kultūras nams aicināja skolēnus uz Dzejas dienām. Šogad pasākums bija savdabīgs daillasiņu konkurss. Svētku noskaņojumu rosināja mākslinieku Voldemāra Kokorēviča un Astrīdas Spūles akvareļu un mazo vārkaviešu zīmējumu izstādes.

Līvānu 1.vidusskolā viesojās dzejnieki Anna Rancāne, Valentīns Lukaševičs, Jons Rjučāns, Daiga Lapāne un topošie latviešu literatūras tulkotāji (patlaban vēl Rīgas studenti) no Baltkrievijas, Ukrainas un Tadžikijas. Pēdējo klašu skolēni noklausījās arī lekcijas par latgaliešu literatūru trijos drukas aizlieguma laikos un rakstniekiem — šīgada jubiliāriem.

Aktīvi sākt koncertdarbību turpina lauku kapela „Jūlijs”. Sutoros muzikanti piedalījās akcijā „Liesmojošais Baltijas ceļš”, pieņima akmens atklāšanā Daugavas plostniekiem Dunavā, keramikas gadatūrgū Rēzeknē, bet Visvasaules vecļaužu dienā sniedza koncertu Salenieku pansionātā. „Jūlijs” muzicēja arī Skolotāju svētkos Preiļos.

Oktobra otrajā pusē notiks LTF Preiļu nodaļas konference. Tajā paredzēta deputāta un tautfrontieša Ilgvara Muzikanta atskaite par rajonā paveikto, citu deputātu — tautfrontiešu uzstāšanās un debātes par pašreizējo situāciju gan politiskajā, gan saimnieciskajā jomā: par pilsonības jautājumu, zemniekus stāvokli u.c. Būs jāvirza delegāti uz LTF kongresu. Pirms došanās uz to preiļieši iecerējuši kopīgu Domes sēdi ar Līvānu LTF nodaļas tautfrontiešiem.

Preiļu lina fabrika noslēgusi līgumu ar Lietuvu par produkcijas piegādi kaimiņvalstij. Uzņēmuma direktors M. Agurjanovs paskaidroja, ka lietuvieši maksājot vairāk. Tātad Lietuvas iedzīvotāji gulēs uz lina palāgiem. Bet mēs?

Fabrika spajus patlaban sadedzina vai pārdod iestādēm un organizācijām, jo to eksports uz ārzemēm pārtraukts. Tas, protams, sevišķi izdevīgi nav. Tāpēc uzņēmums meklē iespējas spajus turpmāk izmantot racionālāk. Drīz no tiem varēs ražot celtniecības blokus, jo jau šogad tiks saņemta nepieciešamā iekārta.

Kamēr citviet strīdas par zemi un gatavi visam atnest ar roku, kopsaimniecībā „Ausma” apzinās, ka maize un citi produkti mums būs vajadzīgi arī nākamgad. Tāpēc te jau tagad domā par to, lai graudi, kartupeļi un cita lauksaimniecības produkcija būtu arī pēc gada. Un viens no svarīgākajiem darbiem tagad ir zemes mēslošana. Kūtsmēslu kompostu izvešanai tāpēc izveidota atsevišķa brigāde. Ziemājiem jau izvests un iestrādāts 20 tūkstoši tonnu mēslojuma, zem rudens aruma — kartupeļiem un bietēm — 4 tūkstoši tonnu.

Attēla: brigādes vīri — pašmāju mehanizatori Konstantīns Pauņiņš, Pēteris Kokorīts, Voldemārs Gerķis, Francis Pauņiņš un Pēteris Čačs no „Ražības”.

Jāņa Silicka foto

Kas sagaida „Novadnieku?”

Daudzas vietējās avīzes nonākušas izvešanas priekšā — vai nu bankrotēt vai pārdoties kādam bagātam onkulim. Ražošanas izmaksas nepārtraukti pieaug un pieaug (ar nākamo gadu papīru vajadzēs pirkt biržā, bet kādas tur cenas, bail pat teikt), savus noteikumus sāk diktēt tie, kuri vēl nesēn uz kātra stūra pilnā balsī deklarēja uzticību demokrātijai un preses brīvībai. Un gribētāju pievākt vietējo presi, kā izrādās, nav mazums.

Redakcijām tagad ir trīs varianti. Pirmais: palikt izdevniecības „Avīze” paspārnē, zaudējot ne tikai savu rēķinu bankā, bet arī jebkādu finansālo pārstāvību, taču — ar cerībām, ka izdevniecība sagādās papīru. Otrais: veidot sabiedrību ar ierobežotu atbildību, bet tas pa spēkam vienīgi bagātajām redakcijām. Un trešais variants — pāriet vietējās pašvaldības pakļautībā. Turklāt redakcijām, kas atteiksies kļūt par izdevniecības filiāli, nāksies izpirkt autotransportu (patlaban to nomājam) un — par lielus cenām.

Kas šajā situācijā sagaida „Novadnieku”? Kādu ceļu izvēlēsies mēs? Par to informēsīm mazliet vēlāk (mums arī ir savs variants, par kuriem tagad runāt pārāgrī), bet pagaidām gribam pateikt vienu — daudz kas atkarīgs arī no jums, cietņajiem lasītājiem, proti — no tā, kā pasūtīsiet „Novadnieku” nākamajam gadam. Bet to var izdarīt tikai līdz šī mēneša beigām. Ceram uz jūsu atbalstu.

Lauku aktualitātes

Tik dažāds iekūlums

Šoruden, tāpat kā iepriekšējos gados, vislielākais labības iekūlums ir kopsaimniecībā „Ausma”, kur no viena hektāra iegūti vidēji 34,3 centneri graudu. Mazliet mazāk iekūluši agrofirma „Turība” laudis — 32,5 centnerus. Kopsaimniecībā „Līvāni” no hektāra ievākti vidēji 22,6 centneri graudu.

Savukārt viszemākās ražas ir kopsaimniecībās „Gailiši” (9,6 centneri), „Vanagi” (10,9 centneri), „Silajāni” (11,1 centners), valsts saimniecībā „Rudzāti” (arī 11,1 centners).

Rajona galvenais agronoms Jānis Kivlenieks uzskata, ka zemās ražības iemesls gan „Gailīšos”, gan citās saimniecībās ir ne tikai nelabvēlīgie klimatišķie apstākļi, bet gan galvenokārt agrotehnisko termiņu neievērošana. Daļa graudaugiem paredzēto tūrumu rudeni nebija uzarta, to vajadzēja darīt pavasarī, bet tas savukārt aizkavēja sējas darbus un negatīvi ietekmēja tūrumu apstrādes kvalitāti.

Bet kā šoruden?

Lai gan visi tūrumi jau atbrīvoti rudens darbiem, ar aršanu daudzviet nestrādās arī šoruden. Kopsaimniecībām nav skaidrības par zemes platībām. Tā arī saka: „Pārādiēt laukus, kuri piederēs kopsaimniecībai, tad arī arsim”. Tiek vainotas zemes komisijas, kuras

neesot noteikušas, kuras platības piederēs kopsaimniecībām.

Kamēr notiek šī savstarpējā rīvēšanās un vainīgo meklēšana, ka tik neiznāk kā pagājušogad — zeme sastings sasalumā, un nākamrudeni atkal vajadzēs ar skumjiem skatiem lūkoties uz pustukšajiem apcirkņiem...

Lini jau fabrikā

Rajona kopsaimniecības, kuras audzēja linus, jau piegādājušas visu paredzēto produkciju. Tiesa gan, lina šogad bija iesēts maz, taču visu solito daudzumu — 3292 tonnas — kopsaimniecības jau nodevušas fabrikai pārstrādei.

Vislabāk lina audzēšanā veicies kopsaimniecībā „Galēni”, kura pārdevusi valstij gandrīz divas solītās normas, tāpat — kopsaimniecībā „Druva”.

Vai pietiks sakņaugu?

Lopbarības sakņaugi tā pa istam sāka augt tikai rudens pusē. Nu klāt to novākšana, un ir skaidrs, ka gaidītās ražas nebūs. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, tā būs vismaz par 20—25 centneriem zemāka.

Tomēr ir kopsaimniecības, kur lopbarības bietes izaudzēt pratuši. „Ausmā”, „Latgalē”, agrofirmā „Turība” raža, iespējams, pārsniegs 500 centnerus no hektāra. Turpretim tiem, kas aiznirs laikus paveikt sējumu kopšanas darbus, atkal nebūs ko likt lopiem sīlēs...

A.Veldre

Precizējums

Mūsu avīzes iepriekšējā numurā publicētajā materiālā par preču pārdošanu pret taloniem oktobrī pielautas neprecizitātes. Pareizi jābūt: pret talonu Nr.6 pārdos 0,5 kilogramus makaronu izstrādājumu 4.ceturksnī; sāli pārdos pret talonu Nr.19.

Pirmā svētdiena lapkritī — skolotājiem

Liela ceļa maliņā

Atzišos — mana sirds pieder pavisam citām skolām, katrai ar savu neatkarīgo imidžu, tā var teikt arī par nedzīvām būtnēm. Tā ir Rožupes skola. Tā ir turīgu ļaužu sakoptu viesistabu atgādināšā Dravnieku skola, tā ir Ārdava, kur pārņem nereālītātes sajūta un liekas, ka visdrīzāk tu šeit kopā ar bērniem zem simtgadīgajām eglēm un ozoliem spēlē skolas dzīvi kādā pagājušajā gadsimta teātra izrādē. Tā ir arī skola Salā, kur latviskais tautiskums un spodrība iespaido tik ļoti, ka gribas vienkārši klusēt. Tās vēl ir daudzas citas jaukas skolas. Bet viņas ir bijušas skaistas vakar, un, esmu pārliecināta, tādas tās ieraudzīšu arī pēc gada.

Bet ir vēl viens tips skolu, kuras nezin kāpēc atgādina kazarmas — tīras, kārtīgas, pat sakurinātas, taču dvēselei aukstas. Bet laiks nāk ar pārmaiņām. Un, kad kādudien ieraugi šādas skolas logos ziedošas puķes, klasēs sedziņas, bet pie sienām dekorus, tad gribas parunāties ar šīs mājas ļaudīm, izteikt atzinību un ar labiem vārdiem uzmundrināt viņus. Tieši tā tas ir ar Sutru deviņgadīgo skolu, kur iegriezos īsi pirms Skolotāju dienas.

Negribētos kaut kādā veidā aizvainot tos ļaudis, kas te strādāja agrāk. Visu noteica skolai uzspiestais nolemības zīmogs, — tā skaitījās neperspektīva, drīzumā slēdzama. Tas iespaidoja arī pedagogu sastāvu, kā arī tas, ka nācās dzīvot „liela ceļa maliņā”. Vieni autobusi pedagogus atveda no Līvāniem, otri no Preiļiem, un faktiski autobusu kustības saraksts bija galvenais skolas dzīves noteicējs. Nevar teikt, ka arī tagad ar to nebūtu jārēķinās, tāpat daudzi bērni ierodas ar satiksmes autobusiem, tomēr pedagogu kolektīvs ir stabilāks. Tieši ar to — ar kadru jaunatnākumu — arī sāka pirms četriem gadiem šīs skolas jaunais direktors, iepriekš fizikultūras skolotājs Māris Grigālis. Bet viņš jau zināja — skola pastāvēs. Un savā skolā viņš gribēja mājīgumu — aizkarus, puķes, dekorus, latviskas krāsas, glītas mēbeles. Nu tas viss ir. Skola kļuvusi nesalīdzināmi patīkamāka.

Direktors sēž pretī, un rokas rāda, ka tās ir veikušas zemes darbu. Nez kāpēc viņš samulst, slēpj rokas un it kā taisnojas, ka iepriekšējā dienā vācis lopbarības bītes kolhoza norādītājā gabalā. Skolā ir nedaudz vientulīgi, — vecāko klašu bērni ar skolotājiem otro reizi lasa kartupeļus kolhoza „Nākotne” laukos. Tāda tā ir lauku skolas ikdiena, neatrauta no apkārtējās sabiedrības rūpēm, no pieaugušo darba dzīves. Arī savā skolas zemē ir pieaudzēti āboli, burkāni, gurķi, bietes. Pašu krogaldam. Galvenā skābēšanas, vārīšanas, kompotēšanas izrikošana un veicēja ir bijusi Leonora Znotiņa.

Pie Leonoras Znotiņas uz 3.klasi arī dodamies. Pašos pirmajos solos divas mazas jaunkundzītes, izrotājušas ar krellēm, citīgi buras grāmatās. Beidzot laikam pienācis laiks, kad skolās atļauts izaugt arī sievietēm, kam rotāt un kopt sevi, savu un savas vīra

māju. Leonorai Znotiņai šajā skolā un skolotājas darbā aizvadīti 40 gadi. Un arī šodien, priecājoties par brīvu Latviju, viņa saka — savu pedagoģes mūžu dzīvotu vēlreiz.

Bet Ārija Vjakske ir viena no skolas visjaunākajām skolotājām, ar stipri izteiktām paškritiskām jūtām, kuru dēļ viņa šogad atteikusies arī būt par direktora vietnieci ārpustabas darbā. Pašlaik viņa stingri vien analizē sevi kā pedagoģi, un aizmirstot, ka skolotāja darbs ir redzams audzēkņos, bet viņas mācītie mazie matemātiķi pagājušajā mācību gadā rajona olimpiādē bija starp pašiem labākajiem.

Bet par otru jaunu enerģisku skolotāju — Anitu Ručevsku — viņas otrklasnieki ir gatavi stāvēt un krist. Skolotāju nevienam neatdos, jo viņa ne uz vienu nebļauj. Laikam savā isajā mūžiņā mazie arī tādas audzināšanas metodes izjutuši.

Dodamies meklēt kartupeļu racējus kolhoza laukā. Vispirms nedaudz pa asfaltu Preiļu virzienā, pēc tam iegriežamies lauku ceļā pa labi. Kādu kilometru pa to, orientieris ir Znotiņu baznīca. Nezinu, kā sauc šo vietu, šīs mājas, kas redzamas ceļa abās malās, nezinu, vai arī no tām iet kāds skolas bērns, bet nav aprakstāma šo māju nolaistība, nesakoptība. Kas tie ir par cilvēkiem, kas var ieaukt līdz logiem dražas, atkritumos, nezālēs? Viss ir piemērots arī lūžņiem, briesmīgi pagalmi paveras skatienam. Te nav vajadzīgi ne līdzekļi, ne tehnika, te ir vajadzīga vien vēlēšanās kaut ko darīt. Kad beidzas šo māju rinda, un vienreizēji saulainajā rudens dienā ieraugi pie apvāršņa kā ar pirmklasnieka roku sakrāsotās raibās birtalas un smaidošās bērnu sejas kartupelajā, liekas — esi atkal nokļuvis savā pasaulē.

Te strādā arī viens no jaunajiem pedagogiem Andris Kurlovičs. Un arī viņš (interesanti, vai sevīs meklējumi un šaubas ir raksturīgi visu skolu jaunajiem pedagogiem?), atzinīgi novērtēdams skolas direktora un savu kolēģu darbu, uzskata, ka šodien izvēlētos studēt gan to pašu matemātiku, tomēr bez pedagoģijas novirziena, un lauku skolotāja lomā nejutās diez cik labi. Starp citu, vispār šajā skolā ir pieci vīrieši pedagogi. It kā būtu jāpieņem, ka skolās ienāk stiprais dzimums, par ko tik daudz mūsu sabiedrībā bija runāts. Taču! Iespējams, ka daudziem sava priekšmeta speciālistiem un ieinteresētajiem tajā ir par šauru tie apvāršņi, ko spēj piedāvāt skolā ar sešiem, septiņiem vai astoņiem desmitiem bērnu. Iespējams, ka tā ir tēma arī veselai sarunai.

Tāds bija neliels ieskaits Skolotāju dienas priekšvakarā skolā, kas dzīvo „liela ceļa maliņā”.

Līvija Rancāne

Attēlos: Leonora Znotiņa — skolotāja un saimniece; Anitas Ručevskas smaida dēļ otrklasnieki ir gatavi uz visu.

Jāņa Silicka foto

Vides aizsardzības komitejas lepnums un posts

Latvijas Republikas Vides aizsardzības komiteja — tāds ir iestādes oficiālais nosaukums, kurā strādāju par valsts inspektoru. Tā sadalīta reģionālajās un tālāk rajonu komitejās. Mēs esam pakļauti Daugavpils reģionam. Rajona nodaļā pašlaik strādā divi inspektori: Solveiga Mazjāne (atbild par gaisa baseina aizsardzību, tel.44136), es — Preiļos (ūdens ekosistēmu aizsardzība, tel.22810) un laboratorijas vadītāja Irēna Sedvalde Līvānos (vides piesārņojuma ķīmiskā analīze, tel.44135). Šāds ievads bija nepieciešams, lai neapmācītu mūs ar Vides aizsardzības klubu, Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrību un Zaļo partiju. Rajona nodaļā ir valsts rīcības un kontroles resora — LR VAK pārstāve.

Par zemes reformu

Gadās, ka zemes pieprasītāji un devēji ne vienmēr zina par saimnieciskās darbības ierobežojumiem, sevišķi tas attiecas uz „apsvēdīgajiem”, kuri jau tuvākajā laikā gatavojas cirst krūmus (mežus), rakt grāvjus, būvēt ceļus un

mājas vai arī kā citādi manīt tagadējo lauku ainavas veidolu.

Pirmām kārtām jāzina, ka pastāv ūdens aizsardzības piekrastes joslu nolikums, saskaņā ar kuru gar upēm (garums virs 10 kilometriem), ezeriem, dīķiem, citām ūdenskrātuvēm ar platību vairāk par 10 hektāriem ir 10 metrus plata stingrā režīma josla, kurā nedrīkst art zemi, celt iezogojumus, ēkas, kas traucē brīvu pieeju objektam, izvietot būves, kas neattiecas uz šī objekta apkalpošanu, mazgāt tehniku, lietot ķimikālijas un šķidro mēslojumu.

Ierobežotas darbības josla ir divu simtu metru platumā, kur aizliegts celt objektus, kas negatīvi ietekmē ūdeņu stāvokli, ierīkot atkritumu izgāztuves, kaisīt minerālmēslus uz sasalušas zemes vai sniega. 50 metrus platā joslā aizliegta mežu kailcirte.

Vēl jāzina, ka ir lēmums par neapmierinošo ekoloģisko situāciju republikā un uzdevumiem tās atveseļošanā, kurā uzdots pārtraukt celtniecības darbus upju palienēs, senlejas un to krastos. Tāpat LR likumā par zemes reformu noteikts, ka zemes nogabalus, kuros atrodas valsts īpaši aizsargājami dabas objekti, piešķir lietošanai tikai ar noteikumu, ka tiks ievēroti likumdošanas akti, kas regulē šo objektu tiesisko režīmu un par to attiecīga valsts

institūcija ar zemes lietotāju noslēdz atsevišķu līgumu.

Neliels komentārs. Vides aizsardzības inspektors orientējas tajos objektu sarakstos, kas vispār zināmi, bet novadpētnieku un rajona zinātāju rīcībā ir plašāka informācija par savdabīgajiem objektiem, nepieciešams, lai šajos „juku laikos” nepazaudētu rajona bagātības — jāveido savs aizsargājamo objektu saraksts. Nākamie zemes saimnieki, kuru teritorijā (vai pati tā) ir šādi objekti, ir ieinteresēti līguma slēgšanā, jo tas ir pamats, pēc kura vietējai pašvaldībai jāsamazina vai arī jāatbrīvo no zemes nodokļa.

Ir vēl arī citi nosacījumi, kuri jāievēro. Saimnieciskā darbība aizliegta desmit metru rādiusā ap saudzējamo koku. Sanitārās zonas, atkarībā no kaitīguma pakāpes, 50 līdz 1000 metru platumā ir ap rūpnīcām, līdz 100 metriem — pie auto un dzelzceļiem, 100—1000 metru pie lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumiem, 300 metru ap kapsētām, 300—1000 metru ap lopu kapsētām. Šo platumu palielināt vai pamazināt var ar iepriekšēju saskaņošanu.

Ir arī arhitektūras, arheoloģijas un kultūras pieminekļu aizsardzības un to izmantošanas zonas. Tas nozīmē, ka nevar norakt kādu pilskalnu, kapulauku, vai pie baz-

nīcas uzcelt fermu.

Kas ir mūsu posts. Ne rajona pašvaldība, ne mūsu reģionālā komiteja nav parūpējušies, lai VAK inspektoriem būtu transports un tuvākajā laikā izmaiņas, šķiet, nav paredzamas. Vienīgi varbūt ja vēl likvidētu kādu bagātu partiju ar autobāzi. Tātad, darbs praktiski ir paralizēts. Lūdzam vajadzības gadījumā pie mums griezties trešdienās no pulksten 9.00 līdz 17.00 Preiļos, Raiņa bulvārī 26, ceturtajā kabinetā — šī ir pieņemamā diena. Te tad arī varam apspriest visus jautājumus, iepazīties ar jaunākajiem likumiem.

Par ūdens izmantošanu

Ūdenskrātuves tiek uzskatītas par īpašu zemes lietojuma veidu un to privatizēšanu nosaka attiecīgi normatīvie akti. Nepieciešams izstrādāt ekspluatācijas noteikumus. Smalka un sarežģīta lieta ir ūdens pašreizējā uzskaitē, piesārņošanas ierobežošana un valsts nodokļu maksāšana. Ja ir ūdens uzskaitē, to racionāli izmanto, nodokļu maksas ir zemākas par limitu, ja to nedara — lielākas, bet ja nav nekādas uzskaites un atsāk maksāt nodokli — jārēķinās ar lielām soda naudām. Jāiekārto īpašs ūdens izmantošanas un piesārņojuma mērīju-

mu žurnāls, regulāri jānomaksā nodoklis, tad domstarpību ar inspektoriem nebūs.

Līdz 1992.gadam jāizstrādā jaunais ūdens lietošanas atļaujas, kuras būs papildinātas ar statistisko atskaišu maketiem un artēzisko urbumu uzskaites kartiņām. Domāju, ka visu jautājumu saskaņošanai pietiek divu mēnešu — līdz 1.decembrim. Šādas atļaujas nepieciešamas visiem, kuriem ir artēziskie urbumi un tiek ekspluatēti, kur notekūdeņus novada apkārtnē vidē. Ja uzņēmums varbūt ūdeni pērk no kā cita un notekūdeņus novada kanalizācijas sistēmā, tad tāda atļauja nav vajadzīga.

Par limitiem pieņemti 1990.gada atskaišu dati pēc formas 2—tp (vodhoz), maksā tie, kam ir šādas atskaites, bet nākamgad — visi, kas ūdeni izmanto saimnieciskajā darbībā un notekūdeņus novada apkārtnē vidē.

Lai mūs nepārsteigtu nesagatavotus, lūdzu saimniecību un organizāciju vadītājus atrast cilvēkus, kuri zināmu laiku posmu (vēlams iespējami ilgāku) varētu uzņemt dabas resursu — ūdens, izrakteņu, zemes, mežu uzskaiti, līdz ar to mums izveidotos noturīga sadarbība un viņi trešdienās tiek gaidīti rajona centrā.

Valērijs Stūris,
VAK valsts inspektors

